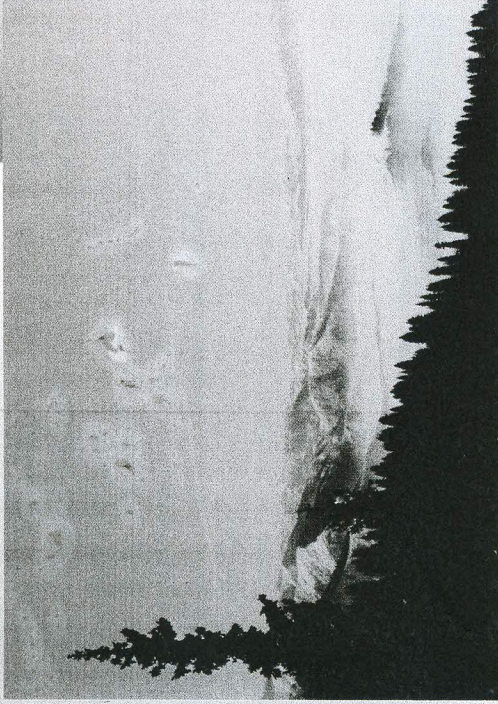
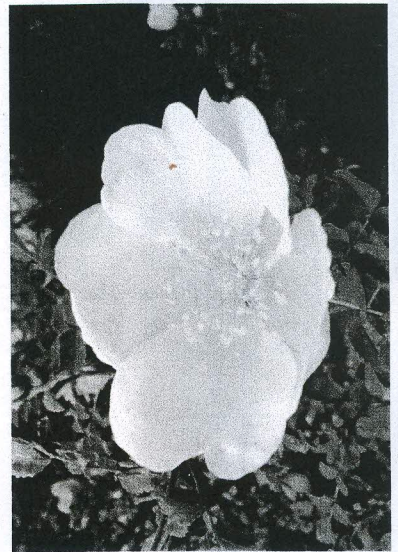

ӘЛ-ФАРАБИ АТЫНДАҒЫ
ҚАЗАҚ ҰЛТТЫҚ УНИВЕРСИТЕТИ
БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ БИОТЕХНОЛОГИЯ ФАКУЛЬТЕТИ
БИОАЛТАНТҮРЛІК ЖӘНЕ БИОРЕСУРС
КАФЕДРАСЫ

КАЗАХСКИЙ НАЦИОНАЛЬНЫЙ УНИВЕРСИТЕТ
ИМЕНИ АЛЬ-ФАРАБИ
ФАКУЛЬТЕТ БИОЛОГИИ И БИОТЕХНОЛОГИИ
КАФЕДРА БИОРАЗНООБРАЗИЯ И БИОРЕСУРСОВ

**«ЗАМАНАУИ БИОЛОГИЯ ЖӘНЕ
ҚАЗАҚСТАН РЕСПУБЛИКАСЫНЫҢ
БИОАЛТАНТҮРЛІКТІ САҚТАУДЫҢ
ӨЗЕКТІ МӘСЕЛЕЛЕРІ»**

Республикалық ғылыми-әдістемелік конференция
МАТЕРИАЛДАРЫ

Алматы, 24 қараша 2017 ж.

МАТЕРИАЛЫ

Республиканской научно-методической конференции
**«АКТУАЛЬНЫЕ ПРОБЛЕМЫ
СОВРЕМЕННОЙ БИОЛОГИИ
И СОХРАНЕНИЯ БИОРЕСУРСОВ
РЕСПУБЛИКИ КАЗАХСТАН»**

г. Алматы, 24 ноября 2017г.

Атанбаева Г.К., Дәулет Г.Д., Молсадыққызы М.М.,
 Ғалымқызы Г., Исаева Н., Жумабаева А.,
 Умбетьярова Л.Б. «ЖАНУАРЛАРҒА СОРБЕНТТІ
 ЕНГІЗГЕННЕН KEЙІНГІ ҚАННЫҢ ФИЗИКАЛЫҚ-
 ХИМИЯЛЫҚ КӨРСЕТКІШТЕРІН ЗЕРТТЕУ ӨДІСТЕРІ»
 Атығай Г.С., Атаева Г.М. АСТЫҚ
 ТҰҚЫМДАСТАРЫНЫҢ ӨСУІНЕ
 АГРОТЕХНОЛОГИЯНЫҢ ӨСЕРІ
 Бабашев А.М., Төлеуханов С.Т., Аблайханова Н.Т.,
 Атанбаева Г.К., Аманбай Б.Б., Токтыбай А.К.
 АҒЗАҒЫНЫС ПАТТЕРІНІҢ
 ЖӘНЕ ГЕМОДИНАМИКАСЫНЫҢ МОРФО-
 ФУНКЦИОНАЛДЫҚ НЕГІЗДЕРІ
 Байбеков Е., Абдукаюмов С.С. ҚОЙ ЭКОТИПТЕРІ
 ТҰЛҒАСЫНЫҢ ҚАЛЫПТАСУЫНА СЫРТҚЫ
 ОРТАНЫҢ ЫҚПАЛЫ
 Бексеитов Т.К., Абельдинов Р.Б. ПОЛИМОРФИЗМ И
 СПЕЦИФИЧЕСКАЯ ЭКСПРЕССИЯ ГЕНА ГОРМОНА
 ГИПОФИЗА ПРОЛАКТИНА У МОЛОЧНЫХ КОРОВ
 Бексеитова Р.Т., Кошим А.Г. БИОИНДИКАТОРНАЯ
 ИНФОРМАЦИЯ О СОСТОЯНИИ ОКРУЖАЮЩЕЙ
 СРЕДЫ
 Дәрібаева Қ.К., Динмухамедова А.С.,
 Молдагулова Н.Б. МҰНАЙМЕН ЛАСТАНУДАН
 ТОПЫРАҚТЫ ТАЗАЛАУ ҮШІН ПСИХРОТРОФТЫ
 МҰНАЙ ТОТЫҚТАНДЫРАТЫН МИКРОАҒЗАЛАР
 НЕГІЗІНДЕ БИОПРЕПАРАТ ДАЙЫНДАУ
 Джумашева Р.Т., Нурмухамедов Н.
 МОРФОЛОГИЧЕСКИЕ ОСОБЕННОСТИ В ТКАНИ
 ЛЕГКИХ КРЫС ПРИ ДЕЙСТВИИ
 РАДИОТОКСИЧЕСКИХ ФАКТОРОВ В
 ЭКСПЕРИМЕНТЕ
 Джусупова Д.Б. БИОЛОГИЧЕСКИЕ ОБЪЕКТЫ КАК
 ЭФФЕКТИВНОЕ СЫРЬЕ ДЛЯ ПОЛУЧЕНИЯ
 АЛЬТЕРНАТИВНЫХ ИСТОЧНИКОВ ЭНЕРГИИ

Байғужина Ж.С., Динмухамедова А.С.,
 109
 Габдулхаева Б.Б. СОМАТОТИПОЛОГИЧЕСКАЯ И
 ДЕРМАТОЛОГИЧЕСКАЯ ОЦЕНКА СОСТОЯНИЯ
 ЗДОРОВЬЯ ДЕВОЧЕК 14-17 ЛЕТ.
 Досыбаев Қ.Ж., Жомартов А.М., Аманбаева Ұ.Ы.,
 111
 Жансүгірова Л.Б., Жапбасов Р. ФОРТ-
 ШЕВЧЕНКАҚАЛАСЫ АЙМАҒЫНДА ӨСІРІЛЕТІН
 АУЫЛШАРУАШЫЛЫҚ МАЛДАРЫНА ЖАҒЫМСЫЗ
 ЭКОЛОГИЯЛЫҚ ФАКТОРЛАРДЫҢ ӨСЕРІН
 ЦИТОГЕНЕТИКАЛЫҚ ЗЕРТТЕУ
 Есжанова Г.А., Жунусова А.К., Уалиева П.С.
 113
 «ҚОСШАҒЫЛ» КЕН ОРНЫНЫҢ АУМАҒЫНДАҒЫ
 МҰНАЙМЕН ЛАСТАНҒАН ТОПЫРАҒЫНАН
 МИКРООРГАНИЗМДЕРДІ БӨЛІП АЛУ
 Жетпісбай Г.А. ТҰЩЫ СУ АЙДЫНДАРЫНЫҢ АУЫР
 115
 МЕТАЛДАРМЕН ЛАСТАНУЫ
 Жолаева Г.С. МҰҒАЛЖАР АУДАНЫНЫҢ ЕГІСТІК
 116
 АЛҚАПТАРЫНДАҒЫ АСТЫҚ ТҰҚЫМДАСТАРЫНЫҢ
 АРАМШӨПТЕРІМЕН КҮРЕСУ ТЕХНОЛОГИЯСЫ
 Жұмағұл М.Ж., Дауленов Д. БАЙҚОҢЫР ҒАРЫШ
 118
 АЙМАҒЫНДАҒЫ СЫРДАРИЯ ӨЗЕНІ СУ
 САПАСЫНЫҢ КӨРСЕТКІШІН БИОИНДИКАЦИЯ
 ӨДІСІ АРҚЫЛЫ БАҒАЛАУ
 Изимова Р. Нұрман Л., Шәкіржан А. ПРИОРИТЕТНЫЕ
 120
 ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ АКТЮБИНСКОЙ
 ОБЛАСТИ
 Иношин В.М. О БИОФИЗИЧЕСКИХ
 122
 ПРЕДВЕСТНИКАХ ЗЕМЛЕТРЯСЕНИЙ В РАЙОНЕ Г.
 АЛМАТЫ
 Қожаханов С.М., Қойжигитова М., Аблайханова Н.Т.,
 124
 Түсіпбекова Г.А., Аблайханова Нұрзат, Бақытжан Қ.,
 Есимситова З.Б., Төлеуханов С.Т.
 РОЛЬ ЭНТЕРОСОРБЕНТОВ В ДЕТОКСИКАЦИОННЫХ
 ПРОЦЕССАХ ОРГАНИЗМА
 Кошим А.Г., Бексеитова Р.Т., Сергеева А.М.
 126
 ЫРҒЫЗ-ТОРҒАЙТАБИГИ
 РЕЗЕРВАТТЫҢ ГЕОМОРФОЖҮЙЕЛЕРІ

длительностью курса. Это способствует адаптации организма к отсутствию привычных физических нагрузок.

Таким образом, применение энтеросорбентов в комплексе спортивно-реабилитационных мероприятий является новым научно обоснованным, оправданным и эффективным мероприятием. В заключение можно отметить, что энтеросорбенты являются высокоэффективными и безопасными препаратами для использования в спортивной медицине. Они хорошо переносятся спортсменами. Вместе с тем, учитывая возможность выведения из организма биологически активных веществ (витамины, гормоны и др.), не следует пренебрегать рекомендованные дозировки и длительность применения препаратов.

ЫРҒЫЗ-ТОРҒАЙ ТАБИГИ

РЕЗЕРВАТТЫҢ ГЕОМОРФОЖУЙЕЛЕРІ

¹Көшім А.Ғ, ²Бексеитова Р.Т., ²Сергеева А.М.

¹*ал-Фараби атындағы Қазақ ұлттық университеті;*

Алматы қ., asima.koshim@gmail.com

²*Қ. Жұбанов атындағы Ақтөбе аймақтық мемлекеттік университеті, Ақтөбе қ.*

Ерекше қорғалатын табиғи аймақтарда (ЕҚТА) табиғатты зерттеу оларды экологиялық талаптарға сәйкес тиімді пайдалану мүмкіндіктерін анықтауға бағытталған. Қорғалатын зонада ландшафттардың жеке компоненттерінің ролін анықтау және бедердің морфологиялық ерекшеліктерін зерттеу үшін эталонды учаскелер ретінде ЕҚТА, сонымен қатар, Ырғыз-Торғай сияқты табиғи резерваттар болуы мүмкін. Бұл зоналарда экологиялық-геоморфологиялық жүйелердің жағдайына және қайта қалпына келуіне теріс әсер ететін қандай болсын қызметтер шектеледі, сондықтан ландшафт компоненттері, жер бедерінің типтері өз табиғи калпында болады.

Ырғыз-Торғай табиғи резерват Батыс Қазақстанның Ақтөбе облысының оңтүстік-шығыс бөлігінде орналасқан, ол Ырғыз ауданында 2007 жылы құрылған. Оның мақсаты – Бетпақдала акбөкенінің популяциясын сақтау, қорғау және көбейту және Торғай, Ырғыз, Өлкік өзен алқаптарындағы су-батпақты

жерлердің биологиялық түрлерін сақтау. Табиғи резерваттың жалпы ауданы 763 549 га.

Табиғи резерват екі аймақтан тұрады – солтүстік (89 040 га) және оңтүстік (674 509 га), оларды Торғай мемлекеттік табиғи қоры бөліп тұр (зоологиялық). Солтүстік аймақтың бөлігіне Өлкік тобына жататын көлдер және Өлкік өзеннің аңғары кіреді, оның ауданы 89 040 га, включается озера. Оңтүстік аймаққа халықаралық маңызы бар су-батпақты жерлер кіреді.

Резерват орналасқан ауданның геологиялық және геоморфологиялық құрлысы бүкіл аумақтың әртүрлі флора мен фаунасын қалыптасуына әсер етті.

Біз, топографиялық карта (масштабы 1:200 000), ғарыштық сурет (Landsat 5 TM, рұқсаттамасы 30 м, 01.09.2017ж.) және далалық зерттеулер негізінде табиғи резерваттың жерлерін бес геоморфологиялық жүйеге бөлдік:

1) ең биік шығыс бөлігі – төрткіл-қалдық тау пішінді денудациялық жазық – Шалқарнұра тізбегі. Ол ендік бойынша 150 км созылған. Жазық беті тегіс, кейде уақытша өзендердің эрозиялық жыралары мен көлді шұңқырлар кездеседі.

2) көлді жазық (Шалқартеңіз соры). Жазық құмды шөгінділермен түзелген, Торғай өзені және көптеген құрғақ және уақытша өзендердің қуылатын жері болып саналатын аймақтың оңтүстік жағында орналасқан. Жалпы ауданы 1 800 км² (ғарыш суреті бойынша).

3) кейбір жері тақырларған еністеу денудациялық жазық. Орталық бөлігі көтеріңкі денесті жазық. Жазықта батпақты шалғынды өсімдігі, қамыс немесе сорлар мен тақырлармен күрделенген ағысыз шұңқырлар кездеседі.

4) Торғай мен Өлкік өзендердің көлді-аллювийлі жазығы. Жазықтың солтүстік бөлігі ең қолайлы учаскесі болып саналатын, себебі тұрақты суы бар. Өзендер орталық және оңтүстік бөлігіне қарай жаз уақытында тайызданады да, арналары құрған кетеді.

5) оңтүстік-шығыс бөлігінде төбешікті-ұялы бедермен құмды массивті эолдық жазық таралған.

Резерваттың құнды табиғи кешендерін қолайсыз факторлардан сақтау және экологиялық тұтастылығын қорғау

соответствующего землетрясения от дистанции датчика до места эпицентра этого землетрясения дала корреляцию более 0,99, что говорит о математической формульной зависимости этих параметров. С учетом полученной формулы были проведены опытные сравнения расположения реальных пиков, предсказывающих конкретную группу землетрясений и их расчетного положения на оси времени для той же группы землетрясений.

Выводы: Индикатор сейсмической опасности регистрирует изменения антиэнтропийных показателей генерации тока и потенциала более чем за 10 дней до начала будущих землетрясений в городах Алматы, Талдыкоргане, Серебрянске (ВКО), а также в Кемеровской области Российской Федерации. Достоверность прогноза достигает 95 % за последние 5 лет наблюдений.

Список литературы:

Иношин В.М. Биологические предвестники землетрясений, перспективы антисейсмической защиты. // Вестник КазНУ, серия биологическая. - 2011 - №3(48). - с. 6-11.

РОЛЬ ЭНТЕРОСОРБЕНТОВ В ДЕТОКСИКАЦИОННЫХ ПРОЦЕССАХ ОРГАНИЗМА

Кожыханов С.М., Койжигитова М., Аблайханова Н.Т.,
Тусипбекова Г.А., Аблайханова Нурзат, Бакытжан К.,
Есимситова З.Б., Телеуханов С.Т.

Казахский национальный университет имени аль-Фараби

Системой детоксикации организма следует считать комплекс биохимических и биологических реакций, направленных на обезвреживание и элиминацию (выведение) эндогенных токсических метаболитов и экзогенных токсических веществ, а также продуктов их трансформации, за пределы организма.

В спортивной медицине применение препаратов класса энтеросорбентов показано с целью удаления накапливающихся вследствие интенсивной мышечной работы эндогенных токсических продуктов метаболизма. Энтеросорбенты могут быть также использованы для поддержания иммунного статуса организма, поскольку известно, что одни из основных

эндотоксинов — среднемолекулярные пептиды — значительно угнетают активность Т-хелперов и снижают содержание больших гранулосодержащих лимфоцитов (БГЛ). С одной стороны, для тренеров по-прежнему на первом месте стоит задача непрерывного роста мастерства спортсменов, достижения ими все более высоких результатов, граничащих порой с пределами человеческих возможностей. С другой стороны, изменяются условия жизни спортсменов, а также характер и состав потребляемых ими продуктов, используемых лекарств, окружающих их бытовых приборов, социально-политическое состояние общества, характер трудовых и бытовых отношений и т.п. Под влиянием этих разнообразных факторов по-новому формируется нейрогуморальная регуляция организма спортсмена. По этой причине некоторые классические подходы, концепции, средства и методики терапии спортивной патологии перестают быть столь же эффективными, как ранее, а используемые в тренировочном процессе методы совершенствования спортивного мастерства, к сожалению, не дают ожидаемых результатов. Спортсмены, тренирующиеся и выступающие в закрытых помещениях, подвержены воздействию токсинов, выделяемых человеческим организмом, в значительно большей степени, чем атлеты, тренировочная и соревновательная деятельность которых проходит на открытом воздухе, поэтому в этой ситуации профилактический прием энтеросорбентов является вполне обоснованным.

Энтеросорбенты способствуют улучшению усвоения кислорода клетками организма, помогают рационально использовать потенциальные возможности спортсмена, улучшают самочувствие, активизируют ресурсы организма для производства энергии. Они в несколько раз сокращают время, необходимое для восстановления после физических и нервно-эмоциональных нагрузок, повышают сопротивляемость организма за счет иммунокорригирующего действия, анитоксическую функцию печени, экскреторную функцию почек, снижают ацидоз в мышцах. По окончании спортивной деятельности профилактический прием энтеросорбентов целесообразен в рекомендованных дозировках и со стандартной